

turgi. De udspringer af forfatterens forskellige synsvinkler og specialer og er af vidt forskellig karakter. De behøver ikke nødvendigvis at læses i rækkefølge.

Personligt sætter jeg pris på den tæthed til værkerne, der opnåes i afsnittene om maleteknik, materialer og restaurering. En anden form for tæthed er opnået ved at zoome kamera og tekst ind på en kunstnerisk eller indholdsmæssig detalje. Det er dygtigt ud tænkt og godt formidlet.

Et katalog over omtalte værker afslutter bøgerne. Det indeholder oplysning om datering, restaureringshistorie, billedernes placering i kirkerummet, samt litteratur. Værkstedsfortegnelse findes også, og dermed tilstrækkelige redskaber, for fagfolk såvel som amatører, til at arbejde videre med dette store og enestående kapitel i dansk kunsthistorie.

Wivan Munk-Jørgensen

Knud Banning: *Kalkmalerierne i Skånes, Hallands og Blekinges kirker 1100-1600*. (Gad, 1985). 165 s. illustr.

Bogen er en forkortet udgave af A Catalogue of Wall-Paintings in the Churches of Medieval Denmark 1100-1600. Scania, Halland and Blekinge. Dette værk udkom 1976-82 i fire bind, resultat af et stærkt holdarbejde på Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet. Det var et motivkatalog, og motiver og deres tolkning er også, hvad den lille danske tekst beskæftiger sig med. Bogen er bygget kronologisk op med en introduktion til hver periode, og er i øvrigt inddelt i afsnit, hvor hele billedprogrammer eller enkeltmotiver forklares.

Det er lykkedes forfatteren at bringe et repræsentativt udsnit af det oprinde-

lige materiale. Fotografierne er små, men udmærkede. Teksten afsluttes med et alfabetisk register over kirkerne; kalkmaleriernes placering i rummet er anført her, ligeledes en navngivning af motiver. En kort litteraturliste med den ikonografiske litteratur findes ligeledes.

Bogen er præget af en speciel tone. Sproget er blomstrende, til tider helt overvældende, og begejstringen end ikke forsøgt holdt i tømme. Teologien er tydeligvis en levende realitet for forfatteren. Ikke historie. Han taler typisk i nutid: »mennesker får anvist en plads i Guds univers«, »når man stedes for hele tilværelsens almægtige herre«, »Kristi folk er hernede på jorden, men ved gudstjenesten skuer den ind i det himmelske, hvor den har anbragt sit offer i faderens skød« etc.

Det er teologien, der er Knud Bannings motivation for at beskæftige sig med kalkmalerierne. Det er nok væsentligt at bemærke, for bogen er tænkt som en slags guide på bilture til kirkerne i det gamle danske område, og som sådan synes jeg egentlig den er mangelfuld. Teologiens ydre form i liturgien, i kirkerummets opbygning, i messens afvikling; disse forhold berøres næsten ikke. Kalkmalerierne som kunsthistorie, kulturhistorie og arkæologi ej heller. Bogen afsluttes med disse ord: »... indtil i dag har den (kalkmalerikunsten) ikke fundet en lige så værdig og alsidig afløser, der på samme tid kan oplyse og opbygge, glæde og underholde unge og gamle, der kommer ind i en kirke.«

Disse ord ville have været rare at have i indledningen i stedet for i afslutningen for den sagesløse læser. Jeg synes, at det er fint, når dygtige forskere også har engagement. I dette specielle tilfælde var det en oplevelse, der har megen lighed med overværelsen af et møde i en klub, hvor jeg ikke er medlem.

Wivan Munk-Jørgensen